

פחד דוד

פרשת
שמיני

כ"ו ניסן
תשע"ז

866

אבות פרק א'

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

18:37 | 18:52 | 18:44 | 18:54

הדלקת
נרות

19:51 | 19:54 | 19:53

מוצאי
שבת

20:30 | 20:28 | 20:29

רבינו
תם

המולד ביום רביעי בשעה 7, 48 דקות ו-11 חלקים
ראש חודש אייר - ימים רביעי חמישי

הילולא
דצדיקיא

- כו - יהושע בן נון
- כז - רבי יצחק ישעיה אלפיי
- כח - רבי יעקב אבטאן
- כט - רבי מרדכי שלום יוסף פרידמן מסדיגורא
- ל - רבי חיים ויטאל המהרח"ו
- א - רבי מנחם מנדל מויטבסק
- ב - רבי שמואל שמלקא מניקלשבורג

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי חיים פינטו זיע"א

משכיל לדוד

לחשוב מחשבות לקיום בית המדרש

"זיהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו."

(ויקרא ט' א')

כותב רש"י - יום השמיני למילואים הוא ראש חודש ניסן שהוקם המשכן. בכל יום משבעת ימי המילואים היה משה מקים את המשכן ורק ביום השמיני הקימו באופן קבוע ולכאורה צריך להבין מדוע לא הקים אותו לצמיחת ככר ביום הראשון, לשם מה הוצרך משה להקימו ולפרקו בכל יום ורק ביום השמיני הוקם בקביעות?

כדי להבין זאת נקדים את הפסוק שנאמר בהקמת המשכן (שמות ל"א ד') "לחשב מחשבת לעשות בזהב ובכסף ובנחשת" ולכאורה צריך להבין מה החידוש שצריך לחשוב מחשבות מה לעשות בזהב בכסף ובנחושת? ונראה להסביר שמאחר והמשכן מרמז לאדם עצמו - אם כן השקעה מרובה ומחשבה עמוקה צריך האדם להשקיע למען הקמת משכן ה' האישי שבתוכו. אין קנין התורה כקנין חפץ גשמי כי בענייני הגשמיות די במחשבה קלה וכבר לאחריה באה ההחלטה אם כדאי לרכוש את החפץ אם לאו. אולם בהקמת בנינו הרוחני של האדם אין די במחשבה קלה, אלא צריך לזה מחשבה עמוקה שקולה ומודדה לדעת כיצד יוכל להוסיף עוד נדבך בבניינו הרוחני וכיצד אפשר לשפץ אותו ולייפותו מתוך נפש האדם עצמו דהיינו לחשוב לבדוק ולחקור האם דרכו אכן רצויה בעיני הקב"ה או שמא כל תורתו אינה אלא מן השפה ולחוץ והיא לזרע בעיני ה' חלילה. לכן כתבה התורה "לחשב מחשבת" להוסיף מחשבה על מחשבה ולהתבונן ולתת תמיד שימת לב במה וכיצד אפשר להרים את קרן משכן ה' בתוכו.

ונאמר בפסוק (שמות ל"ו ז') "והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות אתה והוותר" והקשה מרן הבן איש חי זצוק"ל כי לכאורה הדברים סותרים - אם הביאו נדבה "דיים" אין זה "הוותר", ואם הביאו "הוותר" אין זה "דיים"? ותירץ הרב זיע"א שבאמת הביאו בני ישראל נדבה "דיים" אבל את מה שהביאו הוסיפו עליו שבח של יופי והדר, הם שיפרו את יופיה של הנדבה והוסיפו עליה חן כדוגמת היהלום שערנו עולה ומשתבח כאשר הוא משובץ על גבי טבעת זהב שאז יופיו ניכר יותר לעין. וכך עם ישראל הביאו נדבה אבל הוסיפו בה חן ויופי רוחניים על ידי שנדבו את נדבתם במחשבות של קדושה וטהרה וכל מטרם הייתה לשם שמים לכבוד ה' יתברך ולא לשם כבוד עצמי, ומחשבות טהורות הללו היו בבחינת "הוותר" על הנדבה המקורית שהוסיפו בכך יופי רוחני למשכן ויקר וגדולה לה' יתברך.

פרשה זו נקראת בתקופת בין הזמנים של פסח, ולדעת אולם בחורי החמד בין התורה שיושבים ועוסקים בתורה בבין הזמנים זהו "הוותר", זו שבחה של התורה שבלימוד הזה האדם מוסיף חן ויופי לערך התורה. הלימוד בין כתלי הישיבה חובה הוא וכולם מחוייבים להגיע לסדרים תמידין כסדרן וללמוד בהם ומכח מחוייבות זו לא ניתן להבדיל בין לומד ללומד, אולם ב"בין הזמנים" שהוא זמן למנוחה ובו אין מרות הישיבה ויכול כל תלמיד להשתמש בזמן זה לטוילים או שמא סתם כך לבטל מזמנו, ובכל זאת הוא מתגבר על יצרו וחובש את ספסלי בית המדרש זהו "הוותר" - זהו יופיה של התורה. ובזמנים הללו בן תורה אמיתי נמדד האם התורה

הקדושה אכן חשובה ומרוממת בעיניו. וכיצד זוכים לזה? התשובה היא "לחשב מחשבת". על ידי מחשבה והתבוננות וחשבון נפש אמיתי עם עצמו האם כדאי לי לבזבז את זמני לריק או שאנצל חלק ממנו לתורה ולקדושה ולעבודת ה' ועם מחשבה נכונה, הרי בוודאי שיגיע למסקנה הרצויה שכדאי לקיים "חציו לכם וחציו לה" אומנם יש להנפש ולנוח, אך בד בבד להקדיש חלק מן הזמן ללימוד התורה. וכמאמר נעים זמירות ישראל (תהילים ק"ט ח') "חשבתי דברי ואשיבה רגלי אל עדותיך". גם דוד המלך היה מחשב את דרכיו ומתבונן לדעת להיכן כדאי לו לפנות ומיד הגיע למסקנה "ואשיבה רגלי אל עדותיך". אומר דוד המלך - אין לי עסק אחר מלבד עסק התורה הקדושה בבחינת "מרבה תורה מרבה חכמה".

והתורה מוסיפה מחשבה על מחשבה "לחשב מחשבת" שתי מחשבות במשמע. מחשבה ראשונה אשר באה החלטה אחריה לבוא אל בית המדרש, אבל אין די בהחלטה זו כיוון שבלתי אפשרי להסתפק רק בקיום "אשרי יושבי ביתך" אלא מכאן צריכה לבוא מחשבה שניה שמהותה היא התבוננות האדם - כיצד אשב ללמוד ומהי מידת הרצינות והחשק שלי ללימוד, ואז לבוא בהחלטה נחושה ללמוד בחשק ובהתלהבות ומתוך עמל וטרחה ויגיעת התורה ולא בעצלות וברפיון החושים. וכן בבואו אל התפילה אין די במחשבה אחת להחליט לבוא ולהתפלל ותו לא, אלא צריך להוסיף עוד מחשבה והתבוננות שהתפילה תהא ככוונה, תפילה היוצאת מעומק הלב ובחיתוך האותיות. ועם מחשבות קדושות שכאלו בוודאי שהתורה שילמד תהיה חשובה והתפילה שיתפלל תהיה רצויה ומקובלת לפני המקום ברוך הוא מפני שקדמה לה הכנה ראוי.

ובשעה שתמה מלאכת המשכן אומר המדרש (ילקוט שמעוני טסו) היו מי מאלו מבני ישראל שחשבו במשה ודברו בגנותו שמא נטל ממון לעצמו מכספי נדבת המשכן. אמר להם משה בואו ואעלה לפניכם חשבון שנאמר (שמות ל"ח כ"א) "אלה פקדי המשכן" נכנסו כל ישראל עד שהוא יושב ומחשב שכן אלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקל שעשה בהם וויים לעמודים. התחיל יושב ותמה האיר הקב"ה את עיניו וראה אותן עשוין וויים לעמודים, מיד אמר להם "ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וויים לעמודים" באותה שעה נתפייסו ישראל על מלאכת המשכן, עד כאן.

אותם אנשים שחשדו במשה, מחשבתם הייתה פגומה ונבעה מחוסר יראת שמים, לכן העיזו לחשוד במשה רעיא מהימנא שנטל לעצמו אולם משה רבינו ע"ה מחשבת קודש הייתה בו, וישב להם דין וחשבון מפורט ומחושב שנאמר "אלה פקדי המשכן" בוודאי שבאותה שעה פקד וחשב גם את מלאכתם של בצלאל ואהליאב לראות האם מלאכת המשכן נעשתה במחשבה טהורה ונקיה. ומשה בכח מחשבתו היה מזקק ומנפה את כל מעשה המשכן ומבדיל מתוכו כל שמץ של מחשבה שאיננה טהורה, כי כך דרכו של משה בכל עת ובכל זמן "לחשב מחשבת" ואינו עושה שום צעד מבלי לתת דין וחשבון לעצמו ולאחרים על כל פעולה ופעולה לכן ה' היה עמו בכל דרכיו והצליח במעשיו.

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

העצות הטובות ביותר - אצל חכמי ישראל

נלמד מהפסוק: "ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל". (ויקרא ט. א.)

מהותם של המילה 'זקנים' היא במשמעות 'זקן שקנה חכמה', וכמו שנאמר על אברהם אבינו ע"ה "ואברהם זקן", וכך נאמר על יצחק אבינו ע"ה "ויהיה כי זקן יצחק" וביארו חז"ל "זקן ויושב בישיבה", דאמר רבי חמא ב"ר חנינא, מימיהן של רבותינו לא פרשה ישיבה מהם; היו במצרים ישיבה עמהם שנאמר "ואספת את זקני ישראל". היו במדבר ישיבה עמהם שנאמר "אספה לי שבעים איש מזקני ישראל" (יומא כח.).

אמרו חז"ל במדרש רבה (יא. ח):

"אמר רבי עקיבא נמשלו ישראל לעוף, מה העוף הזה אינו פורח בלא כנפיים, כך ישראל אינם יכולים לעשות דבר חוץ מזקניהם". הכח המיוחד שיש בזקני תלמידי חכמים, טמון בזכות סגולת לימוד התורה. כפי ששנינו במסכת אבות (ו. א) "כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה... ונהנין ממנו עצה ותושיה". וביאר הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, שהתורה נקראת בשם 'תושיה' מפני שהיא העצה היחידה לאומה הישראלית ולכל איש ישראל. בכל השאלות רק התורה מייצעת עצה נכונה ובטוחה מה טוב. צריך רק לחפש בתורה, וכמוכן לדעת כיצד לחפש.

ובאמת אנו מוצאים בדברי חז"ל שהתנייחו לכל האמור בתורה כמצויאות מוחשית שאין זולתה. וממנה לקחו אורחות חיים ודרכי הנהגה, עצה ותושיה, לכל צעד ושעל מאורחות חיים.

ולא לחינם אמרו חכמי ישראל כי "הנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל".

פעם אירע שנוכל אחד הולך שולל מספר ניכר של חתנים וכלות, כאשר פיתה אותם להפקיד אצלו את כספי הנדונה שלהם תמורת רווחים גדולים מאוד.

בסופו של דבר אותו נוכל אימלל אותם קשה, כשהתברר, שהניח את כל הכספים שהופקדו אצלו על קרן הצבי, והמפקידים לא יקבלו בחזרה אפילו פרוטה אחת.

יוצא מן הכלל היה אחד מתלמידי ישיבת 'פורת יוסף', שגם לו הציע הנוכל להפקיד אצלו כספו. הוא שאל בעצת רבו הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל וזה ייעץ לו: "לבי אומר לי שלא כדאי לך..." עשה הבחור כעצתו והציל עצמו מנוזק והפסד. כל השומע השתומם מה ראה על ככה ליעץ לו לאסוף ידיו מעסקה כה 'מוצלחת וריווחית'.

כשנשאל על כך הרב צדקה, ענה בפשטות האופיינית לו: "הרווח המוגזם שהנוכל הבטיח, לא נראה בעיני..."

מגדל האופל

מגדל אייפל הגבוה והמפורסם הניצב בפריז, בירת צרפת, מושך אליו בכל יום אלפי תיירים ומבקרים הנהנים להביט ביצירת מופת זו ומטפסים אל קומתו הגבוהה ביותר כדי להשקיף ממנה על פריז ועל כל סביבותיה.

באחת השנים שאלתי אדם המתגורר מול המגדל בפריז: "מהי הרגשתך בכל בוקר כאשר אתה מתעורר ורואה את המגדל המרשים המתנשא אל מול עיניך?"

להבדיל, שאלתי אדם אחר המתגורר מול בית כנסת - מהי הרגשתו בקומו בבוקר, כאשר הוא רואה את בית הכנסת שניצב לנגד עיניו?

האדם המתגורר מול מגדל אייפל השיב לי שהוא נהנה עד מאד לראות כל הזמן את המגדל הגבוה והיפה. מגדל זה מזכיר לו את נפוליון ואת ניצחונותיו ומסמל בעבורו את תרבות צרפת ואת כוחנותה.

לעומתו, היהודי המתגורר מול בית הכנסת ענה שעצם מגוריו

מול מקום קדוש זה מחייב אותו להיות יהודי טוב יותר, להשכים קום לתפילות שבת כביום חול, להתפלל בכוונה ולא להפסיד תפילה במניין.

לשמע תשובותיהם השונות חשבתי לעצמי ששמו של המגדל בפריז אשר נקרא על שם האדריכל שהמציא אותו "אייפל", דומה באוזני דווקא למילה "אופל" - חושך. אפילה זו גורמת ליהודי המתגורר לידו ליהנות מהחומריות שבו, מגובה וממראהו המרשים, ובנוסף היא גורמת לילדיו להתבולל בין הגויים, ר"ל.

לעומת זאת בכוחו של מקום תורה ותפילה לשמור על הרוחניות של האדם ולהעלות ולרומם אותו בעבודת ה', באותה מידה שמקום הנהנה משפע טכנולוגיה וקידמה - בכוחו לדרדר את האדם ואת צאצאיו עד לבור תחתיה.

ואין ספק שהנוף היפה והטוב ביותר שיכול להיות ליהודי מול ביתו הוא דווקא מקום של תורה, כפי שאמר רבי יוסי בן קיסמא:

"אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם איני דר אלא במקום תורה" (אבות ו, ט).

במרה מפטירין

הפטרות השבוע: "ויוסף עוד דוד". (שמואל ב. ו)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על מיתת עוזא בגין קירבתו לארון, שהוא מעניין מיתת נדב ואביהו שמתו בקרבתם לפני ה'.

נצור לשונך

התיקון - שלא להאמין

תולה ארץ על בלימה

אם כבר עבר ושמע לשון הרע והאמין בליבו, בין שהוא מחלקי הגנות שבין אדם למקום ובין שבין אדם לחברו, תקונו, שיחזק להוציא הדברים מלבו, שלא להאמינם. ויקבל על עצמו להבא, שלא לקבל עוד לשון הרע על אדם מישראל, ויתודה על זה, ובזה יתקן הלאוין והעשין שעבר על ידי קבלת לשון הרע.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

כשהעליה הרוחנית נבצרת - יש להצטער על כך

"ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני

"ישראל". (ויקרא ט' א')

אמרו חז"ל שיום השמיני למילואים היה, ואותו היום נטל עשר עטרות ובו ביום שרתה השכינה על מעשה ידי אהרן, שכל שבעת ימי המילואים היה משה משמש בבגדי לבן ככהן גדול ומיום השמיני והלאה בא אהרן ושימש בבגדי כהונה גדולה והיתה שמחה לפניו במרום כיום שנבראו בו שמים וארץ.

ולכאורה יש להבין אם כל כך היתה שמחה באותו היום מדוע הפסוק פותח בלשון "ויהי" שהוא לשון של צער. וראיתי שתירצו המפרשים שצער גדול היה למשה רבינו באותו היום מפני שציווהו הקב"ה להעביר את הכהונה לאהרן אחיו וכך אמרו במדרש (ילקוט שמעוני ט) רבי חלבו אמר כל שבעת המילואים היה משה משמש בכהונה גדולה כסבור שלו היא ובשביעי אמר לו הקב"ה לא שלך היא אלא של אהרן, עד כאן. ומחמת צערו של משה נאמר "ויהי" לשון צער, אולם עדין צריך להבין האם שייך לומר על משה רבינו ע"ה שנתקנא חלילה במנהיגותו של אהרן ועל כך היה צערו? וכי ביקש משה לעצמו גדולה או תפקיד כל שהוא, ודאי שלא ואם כן מדוע נצטער על תפקיד הכהונה שיעבור לאהרן?

ונראה לי ליישב שבוודאי משה רבינו לא רצה לתפוס מנהיגות או גדולה כל שהיא לעצמו הקב"ה מעיד עליו ואומר (במדבר י"ב ג) "והאיש משה עניו מאוד מכל האדם" ואדרבא אמרו חכמינו ז"ל (מובא ברבינו בחיי על התורה) אמר משה לאהרן לעיני הזקנים - דע אחי שהקב"ה ציוני למנותך לכהן גדול, אמר לו אהרן מאחר שאתה עבדת כל כך קשה במשכן דין הוא שאתה תהיה הכהן הגדול ולא אני, אמר לו משה כך מצות ה' יתברך ודע שאני שמח וטוב לב כאילו אני הוא שנתמנתי לכך, כשם שאתה שמחת בגדולתי בשעה ששלחני הקב"ה לילך לפרעה כמו שנאמר "וראך ושמח בליבו" אף אני שמח בגדולתך, עד כאן לשון המדרש.

הרי לנו שאהבת עולם אהב משה את אהרן ושמח בשמחתו על שזכה להיות כהן גדול ובכל זאת היה צער בליבו של משה רבינו מפני שידע משה שעבודת המשכן מגדלת ומרוממת את מדרגת האדם ברוחניות והוא עולה ומתעלה על ידה ביראת שמים, כי בראותו את הכהנים בעבודתם ולוויים בדוכנם וישראל במעמדם הרי עבודות אלו מכניסות בלב האדם רגש של קדושה וטהרה ואז נוספת בתוכו יראת שמים ואכן כך הרגיש משה במשך שבעת ימי המילואים כיצד בניינו הרוחני משגשג ועולה מחמת העבודה שעסק במקדש ומעתה שנבצר ממנו על פי מצות ה' להפסיק את עבודת המשכן ולתת אותה לאחיו - הבין משה שמרגע זה תופסק עלייתו הרוחנית ועל כך היה מיצר ודואג לכן נאמר "ויהי" שהוא לשון צער.

חזק וברוך

מתחזקים באחוה וזוכים לברכה

חודש ניסן, חודש הגאולה, הוא החודש שבו נתברשו בני ישראל על גאולתם ממצרים. ומובא בספרי החסידות כי בחודש ניסן יש השפעה לדורות לכל אדם ואדם מישראל שיוכל לצאת מן הגלות הפרטית שלו, לצאת מה'מצרים' שמקיפים ומציקים לו ברוחניות ובגשמיות.

על הפסוק "החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה" (שמות יב. ב), מובא רמז נפלא בספר 'תורת אמת', פרשת החודש, תרל"א) "ראשון הוא לכם" סופי תיבות אמן. הברכה המושפעת בחודש ניסן שהוא ראשון לחודשי השנה, מותנית בכך שבני ישראל יענו עליה אמן, כלומר שיצפו לקבלה.

וכך גם מובא בספר 'דברי התלמוד' על הפסוק בזכריה "רוני ושמחי בת ציון כי הגני בא ושכנתי בתוכך נאם ה'" (זכריה ב' ד). "נאם" אותיות 'אמן'. רמז כי בזכות עניית אמן תבוא הגאולה.

ואם ברמזים עסקינן הנה מקבץ רמזים ופרפראות על מעלת העונה אמן בכל יום:

"ויאמר ה' אל משה כבד לב פרעה מאן לשלוח העם" (שמות ז' ד). "מאן" אותיות 'אמן'. נרמז כאן כי אין אנו זוכים לגאולה לפי שאין מקפידים על עניית אמן, וכפי שכתוב בספר דרך משה (ליום יא) שהגאולה מתארכת לפי שאין נזהרים בעניית אמן, על ברכת "המחזיר שכירתו לציון", לפי שממהרים לומר מודים דרבנן אחריה, ועל ברכת "הפורש סוכת שלום... ועל ירושלים" הנאמרת בליל שבת, לפי שאומרים אחריה "ושמרו" ('ישיע ציון').

נסים וסגולות

בסדר האלף בית, האותיות שאחר א.מ.ן, הם ב.ג.ס - ורמז נפלא יש בזה כפי שמצא המגיד מקודניץ, לרמז לנו שאחר עניית אמן נמשך הנס. (נר ישראל' כוונת חנוכה).

ובשם הגר"א קסלר זצ"ל ('אז ישיר משה') נרמז הפסוק "אנא ה' מלטה נפשי" (תהילים קטז. ה). אנא מלטה נפשי ראשי תיבות 'אמן'. רמז לכך כי בזכות עניית אמן נמלטים מכל צרה.

ולא זאת בלבד אלא "כי חלצת נפשי ממות את עיני מן דמעה" (תהילים קטז. ח). "נפשי ממות את" ראשי תיבות 'אמן'. ללמדנו כי עניית אמן כהלכתה הינה סגולה לאריכות ימים. ('שער שמעון' מערכת אלף אות ט).

במסירות נפש

'אמן' ראשי תיבות 'אני מוסר נפשי', שעל האדם למסור את נפשו על עניית אמן. ('דרך משה' ליום י"א). ובספר 'נוטרי אמן' מובא שגם ויתור על שינה, בכדי להגיע בזמן לתפילה, לזכות בעניית אמן, הוא בחינה של מסירות נפש.

מתורתו של אליהו הנביא זכור לטוב

זכור לטוב

יודע אהרן בעצמו שבא דבר גדול לישראל על ידו, והיה קושר חבל של ברזל במתניו ומחזיר על כל פתחי ישראל, וכל מי שלא היה יודע לקרות קריאת שמע וכן מי שאינו יודע להתפלל היה מלמדו לקרות ק"ש ולהתפלל וכן מי שאינו יודע לכוונס בגופה של תורה היה מלמדו.

ולא אהרן בלבד אלא כל תלמיד חכם המלמד תורה ברבים לישראל לשם שמים ואינו נושא פנים לעשיר ולעני אלא מקרא הוא מקריא את כולם כאחת ומשנה הוא שונה את כולם כאחת, מתוך כך הקב"ה מרחם עליו ונותן בו חכמה דיעה בינה והשכל, ונותן לו חלק עם הצדיקים אברהם יצחק ויעקב, ועליו הכתוב אומר (ישעיה נ"ג) "מעמל נפשו יראה ישבע בדעתו יצדיק צדיק עבדי לרבים" וגו'.

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

רבי יעקב בן שבת, תלמידו של כ"ק רבי חיים פינטו הגדול זיע"א, הוסב שם משפחתו למשפחת "בן שבת" על שום מעשה נפלא שאירע עמו.

מסופר, שרבי יעקב נסע פעם בשיירה עם קבוצת יהודים שרכבו על חמורים. כשהגיע ערב שבת פנה רבי יעקב לאותם אנשים ואמר להם: הנה עוד מעט תכנס השבת ולא נוכל לרכוב בשבת, על כן עלינו להשאר כאן ביער ולשבות עד מוצאי שבת, אחר כך נמשיך בדרכינו.

אולם הללו סירבו לשמוע לדבריו באמרם: המקום הזה מאד מסוכן, כאן שורצות חיות רעות וטורפות, ולכן חייבים להמשיך ברכיבה. קבוצת הרוכבים עזבו את רבי יעקב לבדו, והם המשיכו ברכיבתם לעבר העיר.

רבי יעקב שהיה איתן באמונתו נטל כמה אבנים ועשה מסביבו מעגל. קשר את חמורו לאחד העצים, הדליק שתי נרות לכבוד שבת קודש והחל בתפילתו. לפתע הרים את עיניו וראה למולו אריה גדול כשפיו פתוח [וכידוע, לפני כמאתיים שנה היו אריות במדברי מרוקן]. נבהל רבי יעקב מאד ונשא את ידיו השמימה בתחינה להשי"ת שיציל אותו מיד האריה. והנה לפתע הוא ראה לנגד עיניו אדם זקן שאומר לו: אל תירא ואל תחת!

רבי יעקב המשיך בתפילתו, ואחר כך סעד את סעודת השבת מתוך שמחת לב, כשכל אותה עת האריה עומד ליד מעגל האבנים ושומר עליו מכל משמר. במוצאי שבת קודש, חבש רבי יעקב את חמורו והתכוון להמשיך ברכיבה. אלא שלפתע ניגש אליו האריה, הנמיך את ראשו כמי שאומר לרבי יעקב; עלה ורכב עלי...

רבי יעקב הבין את הרמז ועלה על גבו של האריה, הניח עליו את כל חפציו, וחיש קל רכב האריה במרוצה והביאו תוך דקות מועטות לתוך העיר שהיתה רחוקה מאד מהיער.

בני העיר, בראותם את רבי יעקב נבהלו מאד, לפי שחשבו שהוא חילל את השבת ח"ו והגיע בשבת לעיר. אך רבי יעקב סיפר להם את כל מה שעבר עליו מרגע שנפרד מבני השיירה ועד הגעתו לעיר במוצאי השבת כשהוא רכוב על גבי מלך החיות.

המעשה המופלא שהפך חישי לשיחת היום בקרב בני העיר עשה לו כנפיים, והכל האמינו באמיתות הסיפור, שכן כל האנשים מאותה קבוצה שהמשיכו במסע בשבת נטרפו על ידי אריות, ורק הוא ניצל. משמע הוא דובר אמת.

ואכן מאותו יום ואילך החלו האנשים לקרוא לו "רבי יעקב בן שבת", על שם הנס שנעשה לו בזכות שמירת שבת ושבת קודש שמרה עליו. כן יעשה הקב"ה עמנו ניסים ונפלאות.

י"ג - יהא נאה בביאתו לבית המדרש כדי שיהא אהוב למעלה ונחמד למטה ומקובל בעיני הבריות כדי שימלא את ימיו.

י"ד - ירבה אדם ד"ת שאין לך שר גדול מהם.

ט"ו - יהא אדם שואל ומשיב בישיבתו בבית המדרש כדי שירבה חכמתו בידו.

ט"ז - ישמור עצמו שלא יבא לידי תנומה שנאמר (משלי כ"ג) "וקרעים תלביש נומה" - לפי שאין לך מדה קשה בעולם כמתנמנם בבית הכנסת ובבית המדרש. ולא זו בלבד שישמור עצמו מן התנומה אלא ישמור עצמו מאכילה ושתייה הרבה, כי מתוך שהוא אוכל ושותה הרבה - יבא לידי תנומה, שנאמר (דברים ח) "פן תאכל ושבעת" וגו'.

י"ז - ישאל אדם את הפסוק ואת ההלכה, אע"פ שהכל משחקים עליו, שנאמר (משלי ל) "אם נבלת בהתנשא", אם נבלת בה תתנשא בה.

י"ח - יכניס אדם את עצמו לגופה של תורה אף על פי שאינו יודע ובקי בהלכה, כלום אומרים לו לאדם עד שאתה מבקש רחמים שיכנסו דברי תורה בתוך מעיך תבקש רחמים על עבירות שעברת שימחול לך עליהם והזהר אחר כך מעשות שלא כהוגן, ומתוך כך יהא אדם שומע וזוכרה.

מכאן אמרו לעולם ינהג אדם בעצמו י"ח מדות.

א' - יהא אדם עניו בביתו.

ב' - חסיד בישיבה.

ג' - ערום ביראה.

ד' - חכם בתורה.

ה' - פיקח במעשים טובים.

ו' - נאה ומתקבל על הבריות.

ז' - מודה על האמת.

ח' - דובר אמת בלבבו.

ט' - מודה ועוזב.

י' - אוהב את המקום אהבה גמורה בין כשהוא טוב לו בין כשהוא רע לו.

יא - מתאנח על כבוד הקב"ה ועל כבודם של ישראל כל ימיו.

יב - מחמד ומתאוה ומצפה לכבוד ירושלים ולכבוד ביהמ"ק ולישועה שתצמיח בקרוב ולקייבוץ גליות. אז זוכה לרוח הקודש בדבריו שנאמר (חבקוק ב) "כי עוד חזון למועד ויפח לקץ ולא יכזב אם יתמהמה חכה לו" וגו'. ואומר (הושע י"ב) "ואתה בא-להיך תשוב חסד ומשפט שמור וקוה אל א-להיך תמיד".